

האלפים

בס"ד, פר' בשלח י"ג שבט תשפ"ג | גליון 103

עיון בתורה ובחסידות במשנת רבותינו הק'

פנינים יקרים

בשער

עזי חזרת קה ויהי לי לישועה זה קלי ואנוהו וגו' (טו, ב)

'ויהי לי לישועה' כלומר השי"ת היה לי לישועה אמיתית, ומתי זה, בזמן ש'זה קלי ואנוהו', היינו בזמן שיכול לדור עימי בנווה אחד, והיינו כשאין בי מידת הגאות כדאי' בגמ' (סוטה ה). כל אדם שיש בו גסות הרוח אמר הקב"ה אין אני והוא יכולים לדור בעולם, וכן כשאין בי דברי שקר כמאמר הכתוב (תהילים קא, ז) 'דובר שקרים לא יכון לנגד עיני'. (אמונת משה, שש"פ ג)

וילינו כל עדת בני ישראל על משה ועל אהרן וגו' ובוקר וראיתם את כבוד ה' בשמעו את תלונתיכם על ה' ונחננו מה כי תלינו עלינו (טז, ג-ז)

הצדיק האמתי מחזיר הכל למלך מלכי המלכים הקב"ה, ויודע ומודיע כי רק הוא העושה ויעשה לכל המעשים. ולכן משה ואהרן אמרו כן 'ונחננו מה', היינו אנחנו יודעים בבירור כי אנחנו כלא היינו ומה אנחנו, אולם השי"ת שמני לכהן ואחי למלך, ורק הוא העושה ויעשה לכל המעשים, ממילא כאשר אתם מלינים עלינו - על-ד' ממש אתם מלינים, כי זולת חכמתו אין חכמה והכל ממנו ית', ולא אנחנו המצווים והעושים שום דבר חלילה בלעדו. (כ"ק מרון הרבי זצלה"ה, הובא ביש"י ויגש ז)

ויקרא וגו' על ריב בני ישראל ועל נסתם את ה' לאמר היש ה' בקרבנו אם אין: ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים (יז, ח-ז)

מעיקרי האמונה בהשי"ת הוא שבזמן ההסתר והחשכות, כאשר הנו מסובב בצרות ויסורים ועיניו טחו מראות ולבו מהשכיל, ידע ויאמין שכל זה אינו לרעתו ח"ו אלא לטובתו. והאמונה הזאת מושרשת בקרב ישראל מאז ומקדם, כמו שנאמר (יב, לט) וגם צדה לא עשו להם, ופירש רש"י ז"ל מגיד שבחן של ישראל שלא אמרו היאך נצא למדבר בלא צדה אלא האמינו והלכו, היינו כי היו מאמינים שכל פעולות השי"ת המה אך טוב וחסד.

אבל במדבר, בהשפעת הערב רב, קלקלו האמונה הלזו, 'היש ה' בקרבנו אם אין', היינו כפירוש הרשב"ם ז"ל היש ה' בקרבנו אם יתן לנו מים, כלומר אם יהיה חסדים נדע כי ה' בקרבנו, אבל אם יהיה ח"ו ההיפך לא, על כן מיד 'ויבוא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים' על שרפו ידיהם מדברי תורה (מכילתא בשלח כג), היינו מחמת כי נתרופפה אצלם האמונה שהיא עיקר ענינה של תורה, כמאמר הכתוב (תהילים קיט, פו) כל מצותיך אמונה, לפיכך בא 'עמלק' שהוא בגימטריא 'ספק', כי ע"י חסרון אמונה הוא בא, ומוסיף ספיקות באמונה על הספיקות הקודמים.

(אמרי מנחם, תצוה ג)

מוחזקת ועומדת לי הקדושה ואלקותו עלי מימי אבותי

קדושת אבות

היה זה בעת שהשתדך כ"ק מרון הרבי הזקן זצלה"ה עם הרה"ק רבי אברהם משה נכד הרה"ק רבי ישעי' מפשעודבורג ז"ע שהיה מיוחס לצדיקים וקדושים. בשעת התנאים או קודם החופה הזכיר המחותן את מקור מוצא משפחתו, אבותיו הקדושים מצוקי ארץ. נענה לעומתו רבינו הזקן ואמר לו: אנו, כאשר הננו נזכרים מהיכן אנו יוצאים 'פון וואנט שטאמ'ען מיר' -נעמדים שערות ראשינו...

וזאת כידוע שכשמן הרבי ר' שרגא פייבל מגריצא זצלה"ה ז"ע אביו של האדמו"ר הזקן ז"ע שידך את בנו הרה"ק ר' לוי יצחק ז"ע עם בת הרבי רבי בונם מפשיסחא ז"ע, הקדים מרון הרבי ר' בונם לשאול על כך את רבו מרון הרבי מלובלין "חווה" שהיה לו 'אפענע אויגען'. ואמר לו הרבי מלובלין ז"ע שיעשה את השידוך כיון שייחוס כזה, 'מ'זאל זיין ריין ביז אברהם אבינו ע"ה עוד לא ראיתי', ובעת התנאים אמר הרבי ר' בונם למחותנו מרון הרבי ר' שרגא פייבל: 'גריצער רב, אתם חושבים שקניתם ייחוס אצלי, לא כן, אני קניתי ייחוס אצלכם, שקבלה הוא בידינו שאתם מקודשים בקדושת אבות הקדושים'.

לא אני תחילת הקדושה

קדושת האבות הבאה בירושה, הינה אכן מתנה מופלאה שכוחה רב לעמוד לדורות הבאים, באופן נעלה ביותר, כמאמר הכתוב בשירת הים 'זה אלי ואנוהו אלקי אבי וארוממנהו' (טו, ב), ופירש רש"י ז"ל לא אני תחילת הקדושה אלא מוחזקת ועומדת לי הקדושה ואלהותו עלי מימי אבותי.

והענין הוא כמבואר בספה"ק שפת אמת להרה"ק רבי משולם פייבוש מברעזאן זצלה"ה ז"ע (פרשה זו) כי מדריגה הבאה לאדם מכח האב המולידו נשארת אצלו בתולדתו לעולם ועוברת בירושה לבניו אחריו, וזהו שאמרו ישראל על הים 'אלקי אבי' כפירש"י לא אני תחילת הקדושה אלא מוחזקת ועומדת לי מאבותי, היינו אף שכל זמן היותינו במצרים משוקעים בטומאתם נתלכלכנו ברע שלהם, כי הורגלנו ונתחנכנו במדותיהם הרע, עכ"ז בתולדה אנו קדושים וטהורים, ועתה כשזכינו לצאת מהם שבנו לאחוזת אבותינו ולקדושתם המושרשת בנו ונתהפכנו תיכף לטוב. ובדברות קדשו ביאר דברי מהר"ש מבעלזא זצלה"ה ז"ע שהכריז בעת סעודה שלישית באמצע הזמירות אשר כל אחד מישראל מחוייב לראות שבניו אחריו יהיו יכולים לומר 'אלקי אבי, היינו שע"ז יוכלו בניו להפך את הרע שנתלכלך

בו לטוב, משא"כ אם האב אינו טוב יקשה על הבן לחנך את עצמו לטוב, ואף אם יתאמץ להיות טוב יהיה נקל להתהפך שוב לרע כיון ששרשו רע, עכדה"ק.

ונראה המכוון, שעל ידי שהאב יעמול לשנות את טבעו הרע לטוב ולהתנהג כראוי, יוכל טבע האבות הק' לעבור על ידו לבניו ואחריו ולדורות הבאים, שזהו ענין 'אלקי אבי', ולא היא הוא כמסך המבדיל וחוצץ ח"ו, שלא יפסיק חבל נחלת קדושת האבות הק'.

אלקי אבי וארוממנהו

ולא זו בלבד, אלא שמעלה יתרה רמוזה כאן, באמרו 'אלקי אבי וארוממנהו'. בהקדם דברי הרה"ק המגיד מקאזניץ זצלה"ה ז"ע בספרו הק' עבודת ישראל (ט"ו) אב ד"ה ואיתא, ליקוטים תהלים ד"ה ארוממך) בשם הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זצלה"ה ז"ע לבאר דברי הכתוב (תהלים ל, ב) ארוממך ה' כי דליתני, על פי משל, למה הדבר דומה, שכאשר רוצים להגביה איזה בנין, אזי צריך להגביה את הקורה התחתונה ביותר, מהיסוד שלמטה, ואז יתרומם כל הבנין, משא"כ אם יתחילו להגביה באמצע או בגובה מלמעלה, אזי יהרס כל הבנין וישאר התחתון למטה, ולא יועיל כלום, ואל זאת כיוון דוד המלך ע"ה באומרו 'ארוממך ה', ר"ל אני יכול להרים את כל הבנין של הבית, 'כי דליתני', מפני שאני למטה מאוד, דלית מסכנא כהאי דל, ולכן כשאני מתרומם בעצמי יתרומם הכל, משום שעל ידי הדלות והשפלות שהשפלת אותי, על ידי זה ארוממך, כי כשאחזור אליך בתשובה אעלה עמי כל העולם.

ועל פי הדברים הללו ביאר בקדשו כ"ק מרון אדמו"ר בעל אמונת משה זצלה"ה ז"ע (פרשה זו אות יט) את מה שאמר כל אחד ואחד מישראל בעת עומדו על הים 'אלקי אבי', דהיינו שלא אני תחילת הקדושה אלא מוחזקת ועומדת לי הקדושה ואלקותו עלי מימי אבותי, כלומר מפאת שאני אינני עומד במדרגת האבות הקדושים, אלא הנני שפל עד מאוד, ואני למטה מאוד, דלית מסכנא כהאי דל, לזאת 'ארוממנהו', בבחי' ארוממך ה' כי דליתני, כי מחמת שפלותי אוכל להרים את כל הנבראים.

וכל זה הוא לימוד נשגב עבורנו בדורות הללו, בעקבתא דמשיחא, שדווקא על ידי מעשנו בדלות שפלותנו אנו זוכים לרומם ולהעלות אל השי"ת את כל הבריאה כולה, ובזכות זה יעזרנו השי"ת לעבדו מתוך הרחבה, ולרוממו מתוך שירות ותשבחות, ונזכה להפקד בפירות טובים, עם כל טוב סלה, אמן כן יהי רצון. (ע"פ ע"ו, ע"ג)

חששות המצויות בשבת בקילוף הביצים וטלטול קליפתם (ד)

הרה"ג ר' מנחם מנדל שמרלר שליט"א ראש כולל להוראה בביהמ"ס בברכפלד

אבל בדגול מרבבה (שם) צידד להתיר בדין זה של עוגות שכתובים עליהם אותיות, וטעמו ונימוקו עמו, דלא מיבעיא לדעת תרומת הדשן שהביא מג"א (סי' שי"ד סק"ה) דפסיק רישא באיסור דרבנן מותר, א"כ מוחק זה דלא ע"מ לכתוב הוא הוה רק איסור דרבנן, וכיון שאינו מתכוון הוה רק פסיק רישא ומותר, אלא אפי' לדעת המג"א שם שאפי' באיסור דרבנן איסור פס"ר, מ"מ הרי היכי דאינו מתכוון, ומקלקל, ועושה כלאחר יד, גם המג"א מתיר שם אפי' בפס"ר. ומכ"ש כאן דכולהו איתנהי ביה, דמקלקל הוא וגם הוה כלאחר יד משום דאין דרך מחיקה בכך וגם איסור דרבנן הוא משום דאינו ע"מ לכתוב (ואף דהוא מוסיף עוד משום דלא הוה בידו אלא בפיו דרך אכילתו, מ"מ מדברי המשנ"ב בסי' ש"מ סק"ז משמע שמתיר אפי' בידו, עיי"ש). ומסיק שם הדג"מ דהא דאסר מהר"ם מרוטנבורג בעוגות התינוקות היינו רק משום שהיו רגילים לכתוב בכוונה שייאכלנו לסגולה להתחכם (ועיי' ערוך ערך קלו), וא"כ זה הוה מתכוון וגם אינו מקלקל ולכן לא התיר אלא לתינוקות, אבל בענין אחר מותר אף לגדולים. ומסיק דנראה לו היתר גמור בזה, והמחמיר יחמיר לעצמו ולא לאחרים. וסברא זו שייכי גם בנידון דידן לגבי שבירת האותיות שע"ג הביצים.

עוד סברא להתיר, נראה על פי יסוד גדול במלאכות שבת שישד האבני נזר (מלאכת בונה, סימן ר"א, אות ט"ו) שהביא מה שכתב הרא"ם בהא דאין בנין וסתירה בכלים, וראייתו מהא דאיתא (שבת כ"ח ע"ב) אמר ר"י מסיקין בכלים, ולכאורה הלא אין לך סתירה גדולה מזו

שטיפת פירות תחת הברז, כ"כ בשמו בספר חוט שני (ח"ב פכ"ה סק"א אות ג').

אולם ראיתי בספר איל משולש (פ"ב ס"כ) שהביא סברא מחודשת בשם הגר"נ קרליץ זצ"ל דשטיפת הביצים משיירי הקליפות לא דמי לרחיצת פירות ואוכלים מעפר, משום דשם הדרך הוא לרוחצם במים, משא"כ בביצים שנשתיירו עליהן קצת שיירי קליפות הדרך להסירם ביד, [ולפי"ז אפ"ל דאף החזו"א יסבור בביצים שמותר לשוטפם]. ובפרט כשאינו רואה בעין קליפות אלא שוטף סתם משום נקיות, אין איסור ברירה בזה, וכן משמע בשו"ת אגרות משה (או"ח סי' קכה).

היוצא לנו מזה, דמותר לשטוף את הביצים משיירי קליפתם תחת הברז.

ח. שבירת האותיות המוטבעות ע"ג הביצים
עוד חשש המצוי בעת קילוף הביצים, הוא שבירת הקליפה במקום האותיות והמספרים המוטבעים ע"ג הביצה (באופן שלא נמחקו ע"י הבישול), שיש לדון בזה משום חשש איסור מוחק.

דהנה המדריכי במס' שבת (פרק כלל גדול סי' שס"ט) כתב "נשאל רבינו מאיר (מהמהר"ם מרוטנבורג) על עוגות התינוקות שכותבים עליהם אותיות ותיבות אין אוכלים אותם התינוקות ביום טוב, והשיב אי משום מוחק ליכא איסורא דאורייתא אלא במוחק ע"מ לכתוב, ומיהו איסורא דרבנן איכא, וכו'". עכ"ל. הובא בב"י (או"ח סי' ש"מ), וכן פסק הרמ"א להלכה (שם ס"ג). דיש איסור דרבנן בשבירת האותיות שע"ג העוגות, ולכאורה הדין כך גם לענין קילוף ביצים במקום האותיות.

בשבועות הקודמים ביררנו דשייך "איסור בורר" בפעולת קילוף הביצים, ולכן בענין שיתקימו ג' תנאי בורר בכדי שיהא מותר לקלף הביצים. בשבוע זה נדון בעוד חשש אחד של "איסור בורר" האם שייך כן בזמן קילוף הביצים. וכן נדון בדין שבירת האותיות שע"ג הביצים אם יש בזה משום "מוחק".

ז. שטיפת הביצים משיירי קליפתם

כתב המחבר (או"ח סי' סעיף ח'): "אין שריון את הכרשינין דהיינו שמציץ עליהם מים בכלי כדי להסיר הפסולת, ולא שפין אותן ביד כדי להסיר הפסולת דהוה ליה כבורר", והוסיף במשנ"ב (ס"ק כ"ט): "וה"ה תפוחי אדמה וכל כהאי גוונא לא יתן עליהם מים כדי להסיר האבק והעפר מעליהם", עכ"ל.

ונחלקו האחרונים אי איכא חיוב דאורייתא בזה, דבפרי מגדים (משב"ז סק"ב) נסתפק בזה, אבל בביאור"ל (ד"ה דהו"ל כבורר) הוכיח מהגמ' (ביצה י"ד ע"ב) דזה נקרא מלאכה גמורה מדאורייתא ויש בזה חיוב חטאת, ומאיך באגלי טל (בורר סט"ז) כתב דהוה רק איסור דרבנן גזירה שמא יבוא לעשות איסור בורר דאורייתא, וכ"כ בקצות השולחן (ח"ח סי' קמ"א) בהערה על בדה"ש).

ברם כל זה הוא רק לענין שרייה במים, אבל לגבי הדחת הפירות במים כתב בשו"ת אגרות משה (או"ח סי' קכ"ה) שאין איסור בזה, וכ"כ בשמירת שבת כהלכתה (פ"ג הערה נ"ב) בשם הגר"ש אויערבך זצ"ל, והביא כמה ראיות לזה, עיי"ש. אמנם דעת החזו"א שאין להתיר

מאצרות ספרי החסידות

מאת הרה"ח ר' אהרן אריה לייב רוזנברג שליט"א

ויאר את הלילה - עבודת השם מתוך החשכות וההעלם

עכשיו נחת רוח מעבודתי זאת, וכשרואה המלך שהוא מקבל ירידתו באהבה, הריהו מעלה אותו מעתה בדרגה גבוהה עוד יותר, ותהי לו הירידה לצורך עליה, וזהו כלל גדול בעבודת ה' (תורת אבות-דרכים בעבודת הבורא-כ"א). [1] בעת שלבו יבש בלי שום לחלוחית, דווקא אז הזמן לעלות, כי בעת חשכות, הרי עכשיו רצון השי"ת, שיעבדנו מתוך מצב כזה דייקא, ואם הוא באמת מתאמץ לעשות רצונו יתברך בזה, יזכה לעזרו יתברך מקודש, שיתעלה וילך מעלה מעלה (דברי שמואל-שלח). ואמר [הקב"ה] אצרוף את עבדי ואת בני, מי הוא שאוהבני וירא ממני וכו', מה עושה

המלך, ועומד ובונה מבוי שהוא ד"א על ד"א, ועושה בתוכו חצר שהוא ד"ט על ד"ט, ועושה בתוכו פשפש קטן שהוא יוצא למישרים גדולים, להקביל מתוך הפשפש קטן פניו של המלך וכו', האוהב והירא מן המלך, מצער גופו ונכנס בפשפש קטן, שהוא יוצא למישרים גדולים, להקביל פני המלך (תדאר פט"ז). וכל הצדיקים לא נתקברו לה', רק אחר נסיונות רבות ועצומות, ורוב חשכות ומיריות בלי שיעור וחקר (שומר אמונים-בטחון והתחזקות-ט"ז). וכל

[ו]עתות הירידה שיש לאדם, שאין לו שום חשק לתורה ועבודה, זהו הכנה לעליה גדולה וכו', וכן שמעתי על פסוק (תהלים קמ"ז ח') 'המכסה שמים בעבים', ואח"כ עי"ז 'המכין לארץ מטר'

(צדקת הצדיק-קנ"א)

מה שיש הסתר יותר, והאדם מייגע עצמו בימי החושך, כל כך אור מתגלה אליו אחר כך (שפ"א-לך לך תר"מ). [1] עתות הירידה שיש לאדם, שאין לו שום חשק לתורה ועבודה, זהו הכנה לעליה גדולה וכו', וכן שמעתי על פסוק (תהלים קמ"ז ח') 'המכסה שמים בעבים', ואח"כ עי"ז 'המכין לארץ מטר' (צדקת הצדיק-קנ"א). וזה ג"כ ענין הפסוק (שמות כ' י"ז) 'כי לבעבור נסות אתכם בא אלוקים', כי אם אמרו 'ואל יזכר עמנו אלוקים וגו' (שמות כ' ט"ז), שלא רצו בבחינת אלקות, 'פס נמות', רצ"ל שלא יפלו ממדריגתם בעבודת, והשי"ת השיב להם, אדרבה עי"ז תעלו במעלה נפלאה, 'כי לבעבור נסות אתכם' שיתראו להגביר בחינת הטוב, ולית נהורא אלא מגו חשוכא (תפארת שלמה-תרומה). [וכש]יש עתים קשים העוברים על איש יהודי, שהולך חשכים ואין נגה לו, והוא מתחזק ומתגבר על זה, מזה נעשה המתקת הדינים, ועל ידי זה נפתחים לו שערי אורה ביתר שאת, ואין שמחה כשמחת הניצוח, לצנח על מלאכת בית ה', וזהו עיקר העבודה, להאיר את החשכות, ומרויח מהחשכות שקדמה לו (בית אברהם-פסח). וזה לימוד לכל אדם, לזכור, שעיקר הזמן לזכות, הוא דווקא בימי חושך וההסתרות, ואז נתקיים (ישעיה ט' א') 'העם ההולכים בחושך ראו אור גדול', במהרה בימינו אמן (שם משמואל).

הסיענו בעל כרחם (רש"י). היינו שישאל דל ביקה נפשם באהבה למעלה מהטבע, ולא יכלו להפרד, אר אין זה תכלית הכוונה, שהנשמה למעלה איננה חסרה מאומה, ולמה נשתלחה לעולם הזה, העולם הטבעי, אלא כדי לזכך גם את הטבע, ולעשותו כולו קודש, ועיקר זכות האדם בהיותו מאיר אף בתוך החושך וכו', וזה 'ויסע משה' על כרחם לילך ל'מדבר שור', היינו שההסתכלות (שבזוה"ק פירש 'שור-אסתכלותא) תבוא מכח המדבר, מקום נחש שרף ועקרב, ויגברו וינצחו את כל

אלה (שם משמואל). שזהו עיקר רצון ה' ותכלית העבודת, היגיעה וההתגברות בכל כוחו של איש יהודי נגד היצה"ר, ולא שיהיה צדיק בלי גייעה (בית אברהם-שבועות). [1] אלא למדת תורה בשעת הריחו, אל תשוב לך בשעת הדחק, לפי שטוב לו לאדם דבר אחד בצער ממואה בריחו (אבות דרבי נתן ג' ו'). כי לפעמים יש דווקא בעת מוחין דקטנות והסתור, שאדם צריך אז לשבר כמה וכמה מסכים, וזכה עי"ז יותר ממה שיוזכה בעת מוחין גדולות (תורת

אבות-דרכים בעבודת הבורא-כ"ג). ובזמן שאין לאדם טרדות, אין התפילה ברורה כל כך, כמו מי שרבה בבלבולין מהיצר ומתגבר עליהם, וזהו מבואר בזה"ק בדברי ר"כ סבא 'לית נהורא אלא ההוא דנפיק מגו חשוכא', עיי' שם, ובדוק ומנוסה לצדיקים וחסידים אמיתיים וכו', [1] גייעות בשר ותערובות טרדות שמטרידן היצר, לא תנבר ותאחר, כי אדרבה בהתגבר [עליהם] וכו', [הוא] מובחר שבתפילות ובמעשים טובים (נועם מגדים-משפטים). כי יותר חשוב וחביב תפילה אחת, שהוא מתוך חשך ואפילה ובלבול המחשבות, ואדם ביגיעתו מהפך זאת ועושה מחושך לאור, ממאה תפילות שנותנין לו מן השמים בניקל (שומר אמונים-בטחון והתחזקות-ט"ז). שבעת שהקב"ה עוזר ליהודי ומשפיע לו תבונה, והוא מרגיש אורה ומתינוקות, הרי אין חידוש אז אם הוא משתוקק לעבדו, אבל עיקר העבודה, היא בעת שריו בהסתר, ואין לו מח ולב, ובכל זאת הריהו מתאמץ בעבודתו יתברך (דברי שמואל-שמות). [והוא] משל לב' עבדי מלך, שמלאכתם היתה להדליק את המנורה בפלטרוין של מלך, פעם ביקש המלך לנסותם, אם עושים הם עבודתם מתוך אהבה, ושינה את תפקידם, וצוה כי מעתה ינקו את הובל וכו', [1] העבד השני שעבד מאהבה וכו', אמר בלב, מה לי עבדות זו או זו, העיקר הוא לעשות רצונו של מלך, שיש לו

דיון מעמיק והצעה בהירה

להירש, היושב מן הצד בארשת פנים מעמיקה: 'מה בצע בדמי? מה הריווח והתועלת בדומיית שתיתקת? סבר נא את אזננו במה שהינך מהרהר', והירש נענה.

'שתי הדרכים שהוצגו כאן, הם שתי הקצוות, וכדרכם של קצוות - הינם מועדים לחסרונות והעדר שלמות. הדרך הראשונה המחשיבה את כל מה שקשור אלי ולמקומי באופן הכי נכבד, עלולה אכן לנבוע מגאווה סרוחה והרגשת יישות מטונפת, שתולדותיהן מאמר החכם מכל אדם 'דרך אוויל ישר בעינינו' ללא הבחנה אמיתית, וכנגדה הדרך השנייה שלא מעניקה שום חשיבות למקום אליו הנני שייך רגליה יורדות מוות כי היא עלולה לנתקו ממקומו ולהיות כערתר בערבה, חולק על ישיבתו של רב, עובר מחבורה לחבורה וחסר אמונה'.

'על כן צריכים אנחנו למצוא את שביל הזהב, היא הדרך הממוצעת, וכדברי הרמב"ם הנודעים. אציעה נא בפניכם את אשר עם לבבי, ולאור הדברים עצמם -אבקשה נא מכם לא לקבל אותם כמו שהם רק בגלל שהם נאמרו בחבורה שלנו, וכן לאיך גיסא, לא לחפש בהם חסרונות או לדחותם על הסף, שכן אחרי הכל הן מפירות חבורתנו היקרה...'.

'אם נבוא לדון על איזה בגד שהוא, האם עדיף שיהיה ארוך או קצר, הרי כל בר דעת מבין שהדבר הראשון שנדרש לברר הוא מה היא מידתו של החפץ בבגד זה, האם הוא עצמו הוא צעיר לימים או בא בשנים, והאם הוא גבה קומה או גוף או בינוני, ורק אחר כך ניתן לדון לגבי אדם זה עצמו האם עדיף לו שיהיה משולשל או כמידיא'.

'גם כאן, לכאורה כך היא המידה: כאמור, יש פנים לכאן ולכאן, ועל כן התועלת תהיה באופן שהנמצא במקום יעריך וייקרא את דרכי המקום הנהגותיו וכל השייך לו, אבל לא ביחס לאחרים, אלא ביחס לעצמו. דהיינו כיון שאכן 'כל דברינו ומקרינו, כולם ניסים, אין בהם טבע ומנהגו של עולם, בין ברבים בין ביחיד', ואין זה שב'מקרה' ח"ו 'נפלת' כאן במקום הזה, אלא הכל בגזירת עליון בהשגחה פרטית מיוחדת ומופלאה מאת אבינו אב הרחמן הטוב והמטיב לכל, אם כן בודאי שלי עצמי באמת מקום זה וכל הנמצא בו הוא הכי מתאים, הכי כשר וראוי, והכי מוצלח -אבל עבורי דייקא, ולדוגמא בעלמא, לפלוני הנמצא במקום אחר

המשך בעמוד הבא

שמכללה על האדם לגמור בליבו שאביו ואימו הם חשובים ביותר והינם כמלך ומלכה (חרדים), כן הדבר בכבוד המקום שהוא נמצא בו, שעליו להכיר מעלתו יתר על כל מקום אחר.

או דלמא לאו דווקא, ואדרכה כיוון שמטבע בני העולם להעריך ולהחשיב את המקום אשר הוא שייך אליו אף בלא שום שייכות לעבודת השי"ת, אם כן רי זו ראייה גמורה לכאורה שאין זה כי אם גבה לב ורמות רוחא דאינשי הנוטה לחשוב כהמן הרשע בשעתו 'למי יחפוץ המלך לעשות יקר וגדולה יותר ממני' היא הנותנת לאדם אותה הרגשה שכל מקום אשר הוא נמצא בו הוא הכי נכבד וחשוב ויקר וטוב ויפה וכו', וחלילה לנו מלהסכים לזה אלא להתנגד לטבע רע זה בתכלית ולא להחשיב שום דבר לפי השתייכותו, אלא לפי ענינו בעצמו, אם לרחק או לקרב.

'אמנם דנו כאן על ניגון, אבל בעצם השאלה היא הרבה יותר רחבה' מעיר יוסל, ומבאר את כוונתו 'מסוף כל דרגין עד ריש כל דרגין; יש כאלו שכל מה שנעשה במקום אליו הוא קשור הוא כשר וישר וראוי, ולדוגמא בעלמא: אם החבורה שלו מחליטה לרחק אחד מהחברים או לא לקבל אי מי החפץ בכך -יהיה הוא סבור שכך בדיוק צריך להיות, וכן הוא חושב בליבו שהשטיבל שלו הוא השטיבל הכי מוצלח והכי טוב, ואף בענייני עבודת השי"ת הוא מאמין שאך זו הדרך בה זיכהו השי"ת להלך היא ורק היא דרך האמת המביאה את האדם לחיי העולם הבא, ואמונה ותחושה זו יעמוד לטפח ולהשריש בקרבו ובקרב בני ביתו'.

'ויש שחושב לעצמו: הרי בדיוק כפי שהביאני השי"ת אל המקום הזה בו הנני נמצא כהיום הזה, יכולתי להיות בן מקום פלוני, אחר, עם הנהגות אחרות ודרכים שונות, ומהיכי תיתי שמקומי דייקא הוא המעולה שבכולם? וממילא אינו מעריך את מקומו וכל הנלווה אליו כדבר מיוחד, וכך אנחנו מוצאים כאלו שיכולים להיות במקום מסוים ולהיות מלאי טענות וביקורת על הנהגת המקום, על דברים השייכים לו ואפילו על דרכי העבודה וכמעט שעל החסידים ועל הצדיקים, ר"ל'.

'ומה היא המידה הנכונה? שאלו כמעט בבת אחת חיים ומנשה והשאלה גועת על שפתותיהם במבוכה, אותה מבקש אחד הנוכחים לסלק באמצעות פניה

'שמעתי ניגון מיוחד במינו, ממש אין כמוהו -לעניות דעתי' שח בהתלהבות אהרו לבני החבורה 'עמוק, מעורר, וממש ניתן להבין על ידו את מאמר הצדיקים שהיכל הנגינה הוא סמוך לעולם התשובה. חשבת' הוא ממשיך 'אולי נלמד אותו כאן ונשיר אותו ביחד, מה דעתכם?' בני החבורה מסכימים, והם לומדים יחד את הניגון, ומזמרים אותו כמה פעמים.

'נו, מה דעתכם על הניגון? מיוחד ביותר, אה?' מתקשה אהרן לכבוש את התרגשותו הרבה, שכעת מצטרפת אליה פליאה על כך שלא כל חבריו שותפים בה. 'הניגון יפה, ואפילו יפה מאוד. אבל מכאן ועד לכל התשבחות אותם מנית לגביו - אין זה כך, לדעתי' עונה ראשון מנשה 'אדרכה יש אצלנו ניגונים שלנו, שמביאים ליד התעוררות לא פחות ואולי אף יותר, ולמה עלינו לרעות בשדות זרים'.

'גם אני סבור כדעתו של מנשה, אבל רק בחלקה הראשון' כך יידל 'דהיינו: במה שאמר שהניגון יפה, וגם במה שטען שאינו מוצא בו את אשר נמצא בו לדעתך. אבל לגבי מה שאמרת' פונה הוא למנשה 'ש'למה לנו לרעות בשדות זרים ולחפש ניגונים אחרים', קשה לי להסכים איתך. וכי גזירת הכתוב היא מלפניו יתברך שהניגונים שלנו יהיו המעוררים ביותר עלי אדמות, רק בגלל שהם 'שלונו'? וכי כל מה שקשור אלינו הוא הכי מוצלח בתחומי, חוששני שנמשכת אחרי הלב בדבריך אלו, ואינם נובעים מהתבוננות השכל'.

יושבים בני החבורה, ומנסים להבין: האם כחלק מהיותנו בני מקום מסוים עלינו לחבב ולייקר כל אשר בו, לחשוב ולהרגיש שהוא ורק הוא מוצלח וטוב ויפה -כאריכות מאמריו בתפילת השחר 'אבל אנחנו עמך, בני ברייתך וכו' אשרינו מה טוב חלקנו וה נעים גורלנו ומה יפה ירושתנו' וכן הרבה חלקים מפסוקי דזמרה, ומברכות קריאת שמע ואף בשמונה עשרה ולאחריה מלאים בענין זה של מעלת בני ישראל לעומת האחרים, האף אומנם שבודאי זו אמת גמורה ומוחלטת ואין ערוך למעלת בני ישראל על שאר בני העולם שלא זכו להיות בניו של מקום, מה שאין כן אותן קבוצות וקהילות וחבורות שבתוך בני ישראל עצמם שכולם מתאימות ושכולה אין בהם, ועדיין רמז לדבר יש כאן שעלינו להכיר מעלת מקומו על פני האחרים, וכעין הנמצא במצוות כיבוד אב ואם

ענינה דשבתא

לרגל שבת שירה נביא מאמרי רבותינו הקדושים על כינוי שם השבת על שם השירה

כנפים לאחד, שכל כנף אומר שירה יום אחד מששת ימי החול, וכשמגיע שבת אומרים החיות לפני המקום, רבש"ע אין לנו עוד כנף לשיר בו זמירות שבת, והקב"ה משיב להם יש לי עוד כנף אחד שאומר לפני שירה שנאמר (שם כד, טז) מכנף הארץ זמירות שמענו.

וז"ב מנהגו של ישראל שהשבת שקורין בו שירת הים נקרא 'שבת שירה', כי ענין קריאת השירה מתעוררת ביותר ביום השבת קודש, כי קריאת שירת הים עם שירת השבת משלימים זה את זה, וממילא אפשר לזכות לומר שירה לפני השי"ת בשלימות, ולכן נקראת כל השבת בשם 'שבת שירה', מאחר שהשבת הוא הזמן המותאם לאמירת שירה לה' בדרגה הגבוהה ביותר. (כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ע"ז)

משה ובני ישראל ומרים ודבורה ברוח הקודש, כי זה ענף ממצות אהבת ה'. וזה רב כוחה של ש"ק, כמאמרנו (ברכת יוצר של שבת) ויום השביעי משבח ואומר (תהלים צב, א-ב) מזמור שיר ליום השבת טוב להודות לה', וביאר כ"ק מרן אדמו"ר בעל ישמח ישראל זצללה"ה ז"ע (שבת שובה אות ז) שאור קדושת ש"ק משיב בשבחא מעליא את כל איש ישראל שיוכל לומר מזמור שיר ליום השבת וגו', היינו שבש"ק מתעלה כל אחד מישראל ומתעורר יותר לאהבה את ה', וזה מביאו לשיר לפניו ית'.

ולכן מנהג ישראל להרבות בזמירות שירות ותשבחות ביום הש"ק, כמבואר בתוס' (סנהדרין לז: ד"ה מכנף) בשם תשובת הגאונים על הכתוב לגבי חיות הקודש (ישעיה ו, ב) שש כנפים שש

ויאמינו בדבריו ישירו תהילתו (תהלים ק"ו, י"ב) שמאמונה זכו לשירה, ושבת מורה על חידוש העולם, וע"י קדושת שבת נתחזק בתוך עם קודש ובכל [איש] ישראל בפרט האמונה שלימה, וכמאמרנו בקבלת שבת בואי בשלום כו' תוך אמוני עם סגולה, שע"י האמונה נעשה ההכנה לקבל קדושת ש"ק, והש"ק מחזק עוד ברבו יתיר כח אמונת אומן בכל ישראל, וזה שבת שירה, ע"י שבת נתחזק האמונה וע"י אמונה זוכים לשירה. (ישמח ישראל א)

יום השבת משבח את האדם לאהבה את ה' עד שמשורר לפניו

עפ"י דברי החרדים (פרק ט אות ו) שדרך החושק לשורר, לכן האוהב אותו ית' בלב שלם ישיר לפניו, כאשר שרו

בליל שבת שירה אחר התפילה פתח (הרה"ק בעל החידושי הרי"ם מגור זצוק"ל) ואמר שהרב הקדוש מו"ה יצחק מווארק"ז ז"ל הקשה לו למה נקרא שם השבת כפי העולם בשם שבת שירה כיון שאינו לפי הזמן. ואם מחמת שקורין פרשה זו בשבת זה כיון שאינו זמן המאורע יקראו נמי שאר הפרשיות שקורין בתורה כמו פרשת יתרו יקרא פרשת קבלת התורה, ואם כן חזינו שאין הקריאה בתורה גורמת השם אלא הזמן כמו ארבע פרשיות. (רמתיים צופים סימן ד)

ע"י האמונה הבאה ע"י השבת באו לידי שירה

וזה הטעם שקורין לשבת זה שקורין השירה בו שבת שירה, היינו כמבואר במדרש (ילקוט"ש רמז ר"מ)

עדינו העצני

איחרה לבוא: 'היתכן, לא די בזאת שכסדר הוא נמנה בין המתנגדים, עוד הוסיף חטא על פשע בכך שביזה את כבוד התורה ואת הרבנות בכך ששיגר את הזמנתו ע"י השמש ולא טרח אפילו להופיע בעצמו -היעלה על הדעת ללכת אליי?! חס וחלילה!'
 הרבי אינו מסתפק בתשובה זו, אלא קורא לכל אחד מבניו הקדושים ושואל אותם את אותה שאלה, וגם הם לעומתו עונים ואומרים את אותה תשובה שנאמרה כבר, ובעצה אחת ובדעה אחת הינם מאוחדים שחלילה לו מלכת שמה.

או אז נענה הרבי ואומר: 'אחרי שכולכם הסכמתם שלא אלך, קראו הנה את השמש ואלכה אל בית האיש, ועד ארגיעה הוא כבר עומד בלבושו הרבני מוכן ומזומן ללכת אל בית האיש, שהושרו פניו מפני הבושה ובהכנעה רבה ובקשה גדולה פייס את הרבי המתנהג בענווה ובשפלות עצומה.

אבל לעומת זאת, כשהיה הדבר נוגע לכבוד שמים - התנשא כלביא. בעצמו הלך אל החנויות לפקח על המידות והמשקלות, כשהוא אף מתרה בהם ומזהיר כי אם חלילה לא יתקנו את הדבר כראוי לא תיוותר לו כל ברירה ויאלץ למסור את הדבר לשוטרי העיר; ובגופו טרח אל טחנת הקמח למצות שעמדה תחת השגחתו לבדוק שיהיה אכן הקמח בתכלית הכשרות.

וכשבאחת מערי רבנותו העריך את אחד מבני העיר שעליו לתת סך מסויים לבנין בית הכנסת מחדש והלה סירב לשלם, גם לאחר דין תורה מיוחד נשערך בענינו והעזי פניו נגדו באומר: 'רבה של עיירתנו, חבל על מילותיכם, בשום אופן לא אציית ללכם' ספק הרבי את כפיו ואמר: 'מה אוכל לעשות עוד!'

עוד באותו היום, הרבי נח מעט על מיסתו, והנה נפל דבר בעיר, תרתי משמע: קורת עץ כבדת משקל נפלה מבית הכנסת ונחתה על ראשו של אותו עז פנים, שקיבל את עונשו לאלתר ועבר מן העולם, מה שעורר סערה גדולה בעיירה.

הרבי מתעורר מקול הסער, ומייד שואל, כיודע את אשר אירע: 'מה זאת, אולי בגין משה? בגלותו דעתו הקדושה שראוי אותו פלוני לכך על אשר העיז פניו כנגד דין התורה.
 זכותו יגן עלינו!

(תפארת רבותינו, עשר זכויות)

מזל טוב וגדיא יאה

ברכת מול טוב מעומק הלב שלוחה בזה למעלת כבוד ידידנו הקרים אנשי שלומנו להגל השמחה שבמעונם בשעה טובה ומוצלחת

הרה"ח ר' אליעזר מנחם גרוסמן שליט"א
 ובנו הרב פסח הי"ו
 להגל שמחת נישואי הנכדה-הבת
 הרה"ר יעקב משה גרינבוים הי"ו
 להגל שמחת היכנס הבן שמואל אהרן הי"ו
 הרה"ג ר' שמוחה בונם מקובר שליט"א
 ראש כולל מקדש מלך ירושלים עה"ק
 להגל שמחת הולדת הנכדה
 הרה"ר ישראל בנימים פיינגבוים הי"ו
 להגל שמחת הולדת הבן

יה"ר שתוכו לשובע שמחות ונחת דקדושה מכל יו"ח
 בבריות גופא ונהורא מעליא וכל טוב סלה

מרכז חסידי אלכסנדר

למלחמה מקשה עצמו כעץ.
 היה זה בפילץ, העיירה שזכתה שרבינו יהונתן שם כרב. כדרך הימים דאז, רבים מספור היו רבנים בישראל ששבעו מרורות מבעלי בתים שונים שהתנגדו ולא כפפו עצמם למרותם, וגם לרבינו הקדוש שהיה ידוע כרב ומנהיג את עדתו ללא חת היו כאלו שהתנגדו.

הרבי יושב בחדרו, והנה מופיע שמש הקהל. 'באתי להזמין את הרב לסיום ספר תורה אותו עורך פלוני' מפטיר הוא בשפה רפה, מודע לכך שהזמנה זו לא באה אלא לצאת ידי חובת הבריות ולא באמת להזמין את הרב אל השמחה, שכן אותו פלוני ממתנגדי הרב היה, ועל כן גם לא טרח להזמין בעצמו אלא שלח אליו את שמש הקהל, כאל שאר בני העיר. פונה הרבי אל הרבנית ושואל אותה: 'האם לדעתך, עלי ללכת אל סיום הספר של פלוני? תשובתה לא

אלכסנדר, מוצאי שבת שירה תרנ"ד. בתוככי החדר שבו הויף, נר אלקים טרם יכבה וכ"ק מרן הרבי הזקן מוטל על ערש דווי, אך מתגבר כארי לסעוד סעודתא דדוד מלכא משיחא, ומתוך מצווה זו נסתלק ועלה למרום.

כך מובנת עוד יותר אמירתו 'רבינו מביאלע אמר אלי שיש לי אושפיזא דיוסף הצדיק, ואני אומר שיש לי אושפיזא דדוד', וכאשר העיד הגה"ח ר' יעקב דוד מקאמינסק שכ"ק מרן אדמו"ר בעל ישמח ישראל אמר לו כמענה לשאלתו על כוונת התקיעות, מאחר שהיה בעל תקיעה בעירו, שבעת התקיעה שהיא כנגד דוד יצייר לו צורת אביו הקדוש.

ואכן בין שלל גווני האורה שבדמות קדשו, נמצאים גם שבחיו של דוד המלך עליו השלום, המכונה בחז"ל (מועד קטן טז.) 'עדינו העצני', על שם שבשעה שהיה עוסק בתורה היה מעדן עצמו כתולעת, ובשעה שיוצא

המשך מעמוד ג' המשך מעמוד ב'

אכן תועלת וטובה אילו היה זונח את דרכו המיוחדת לו ופונה לדרך זו.

'כך יש את התועלת שבב' האופנים; ויקור וחשיבות של כל מה שקשור למקום בו הוא נמצא, אבל לא מצד של גאוה שאני נמצא במקום משובח והדרך שאליה אני קשור היא המהוללת והעדיפה מכל השאר, אלא אדרבה מצד של הכנעה והתבטלות לפני השי"ת, והכרה שלא כוחי ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה אלא השי"ת בכבודו ובעצמו הביאני אל המקום הזה והתאים לי את כל הנצרך והמועיל לי בדווקא' מסיים הירש את הצעתו הבהירה.

ששורף את הכלי, אלא בעל כרחך דאין סתירה בכלים. עכ"ד הרא"ם. אמנם קשה לפי מה שכתבו הרבה ראשונים (עי' ב"י ריש סי' שיי"ד) שאין בנין וסתירה בכלים, מ"מ כשעושה בנין גמור או סתירה גמורה יש בו איסור אף בכלים, ולפי"ז בהסקת כלי הרי סותרו לגמרי כששורפו ואמאי אין בו איסור סותר. ומחדש שם האבני נזר דהנה חיוב מלאכת סותר הוא רק בסותר ע"מ לבנות, ואף שחכמים גזרו אפי' כשאין מחשבתו על מנת לבנות, מ"מ יש לומר דגזירתם הוא דווקא במקום שיש אפשרות במציאות לחזור ולבנות אלא שחסר הכוונה של ע"מ לבנות, אבל במקום שאין שייך בו כלל בנין כגון בהסקת כלי כיון שנשרף לגמרי, אין בו איסור סותר כלל ואפי' מדרבנן. עכ"ד.
 [ויסוד זה מצינו גם בביאור הלכה (סימן שיי"ד, ס"ח, ד"ה חותלות) לגבי מלאכת קורע, עיי"ש ודוק].

ועפ"ז נראה לומר דה"ה בנידון דידן, כששובר את הקליפה במקום האותיות שאין בזה כלל איסור מוחק, כיון בשובר את הקליפה ואין שייך במציאות שיהיה זה מוחק על מנת לכתוב.

אבל למעשה כבר הכריעו גדולי הפוסקים להחמיר בזה, כן מצינו בקצות השולחן (סוף סי' קמ"ד בבדה"ש) וז"ל: 'אסור לשבור אותיות שע"ג ביצה צלויה, וכו' וצריך להסדיק הקליפה סביב האותיות באופן שמקום האותיות יקלף בשלימות, ואז אף אם יזדמן שישתברו האותיות, כיון שאחרי ההזירות לא הוה פס"ר שישתברו מותר', עכ"ל, וכן פסקו להחמיר בכך החיים (סי' שיי"ח סקל"ד בשם לב חיים להגר"ח פאלאג'י) וכן נקט בשמירת שבת כהלכתה (פי"א ס"י).

וכדי לצאת מכל חשש בזה ראו ונכון לשפשף מערב שבת את האותיות והמספרים הרשומים על גבי קליפת הביצה, או שימחוק ויטשטש את האותיות בלודר וכדו' באופן שלא ישאר רושם האותיות כלל, ובכה"ג זה אין שום חשש בזה.
 בשבועות הבעל"ט נדון בין פינוי קליפות הביצים לאחר הקילוף, מדין 'מוקצה'.

מרכז חסידי אלכסנדר
 משיחת כ"ק ר' ישראל יעקב

קול רנה וישועה באהלי צדיקים

ברגשי כבוד והדרת קודש הננו מביעים
 ברכת מול טוב מעומקא דליבא קדם

הוד כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

למחותו כ"ק אדמו"ר מזוועהיל שליט"א
 לחתדב"ג הרה"ח ר' יעקב לייב גולדמן שליט"א
 להגל שמחת נישואי הנכדה-הבת
 עב"ג החתן המצויין תלמיד ישיבתנו הק'
 הרב ישראל מרדכי טייטלבוים שליט"א
 נכד כ"ק אדמו"ר מאלעסק שליט"א
 וכ"ק אדמו"ר מאנטניא שליט"א

לחתדב"ג כ"ק גאב"ד אונגוואר שליט"א
 ולנכדו - בנו הרה"ח ר' יחיאל קליין שליט"א
 להגל שמחת הולדת התינה-הנכדה-הבת
 למול טוב ובשעטומ"צ

ומצלאין אנא קדם מלכא שיוכה כ"ק רבינו שליט"א
 לשובע שמחות לאורך ימים ושנות חיים, מותר ברוית
 גופא ונהורא מעליא כה"י.

ויה"ר שמשפע השמחה יתמשך עלינו
 ברכת ושפע רב עד בלי די
 ביראת הכבוד

מרכז חסידי אלכסנדר
 סימן טוב ומזל טוב יהא לנו ולכל ישראל

ביתר	בני ברק	ירושלים	ברכפלד	עמנואל
4:39	4:34	4:48	4:39	4:53
הדלקת הנרות				
5:54	5:54	5:54	5:54	5:55
מוצאי שבי"ק				
6:33	6:28	6:32	6:33	6:29
לשיטת ר"ת				

לוח המבחנים בדרשו'

דף היומי: נדרים פו נזיר כה;
 דף הכולל: נדרים מד סג.

דף היומי בהלכה:
 סימן צ' סעיף י"ט
 עד סימן ק"ו סעיף ב

בטאון "האספון"
 בחוצות ארגון כי חס הייני
 שעי"י מרכז חסידי אלכסנדר

להערות, הארות ולתרומות
 050-416-4844
 office@congalexander.org
 ניתן לקבל את הגיליון במייל תנ"ל